

Autizmus Alapítvány

1089 Budapest, Delej u. 24-26.; Levélcím: 1426 Budapest, Pf. 68.

Tel/fax: 210-4364; 314-2859

Web: www.autizmus.hu; E-mail: autizmus@autizmus.hu

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

AZ AUTIZMUS ALAPÍTVÁNY 2011. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL

Alapítványunk az Alapító Okiratban megfogalmazott célok megvalósításán dolgozott a 2011. évben is. A magas színvonalú szakmai szolgáltatások biztosítása mellett továbbra is törekedtünk arra, hogy részt vegyünk valamennyi olyan országos jelentőségű szakmai kezdeményezésben, programban, mely az autizmussal élők ügyét érinti. Az év végén dr. Balázs Anna és munkacsoportja elvégezte az Egészségügyi Minisztérium által kiadott Autizmus/Autizmus spektrum zavar Szakmai Irányelv felülvizsgálatát és aktualizálását a legújabb tudományos eredmények tükrében a Gyermekpszichiátriai Szakmai Kollégium felkérésére. Az AOSZ-szal együttműködve aktívan részt veszünk az Autism Europe 2013 szeptemberében Budapesten megrendezésre kerülő Kongresszusának előkészítő munkálataiban, és más területeken is szorosabbá vált együttműködésünk az országos ernyőszervezettel. Tevékenységünkben 2011-ben is prioritást kapott a szakemberképzés, ennek érdekében kurzuskínálatunkat bővítettük egynapos, gyakorlat-centrikus szülőknél és szakembereknek szóló képzésekkel. Folytattuk együttműködésünket az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karával, ennek keretében továbbra is szerveztük és oktattunk a postgraduális szakirányú képzésekben, valamint részt vettünk a 2012-ben induló új BA képzés akkreditációjának kidolgozásában. Mindemellett az Alapítvány meghatározó munkatársai közül többen más stratégiai fontosságú feladatokban vesznek részt, ezért is kiemelt jelentőségű, hogy folyamatosan gondoskodjunk fiatal szakembereink továbbképzéséről, a távozó szakértők pótlásáról. 2011-ben hatalmas erőfeszítést jelentett szolgáltatásaink fenntartása a fokozatosan szűkülő finanszírozási keretek között.

A **Minisztériumtól** érkező támogatást változatlanul modellintézményeink működésének fenntartására, valamint szakemberképzési, szupervíziós, ismeretterjesztési és tanácsadói feladataink ellátására fordítottuk. Komplex szolgáltatásaink az oktatásügy, az egészségügy, illetve a szociális/foglalkoztatásügy egymást átfedő, egymással összefonódó területeit érintik.

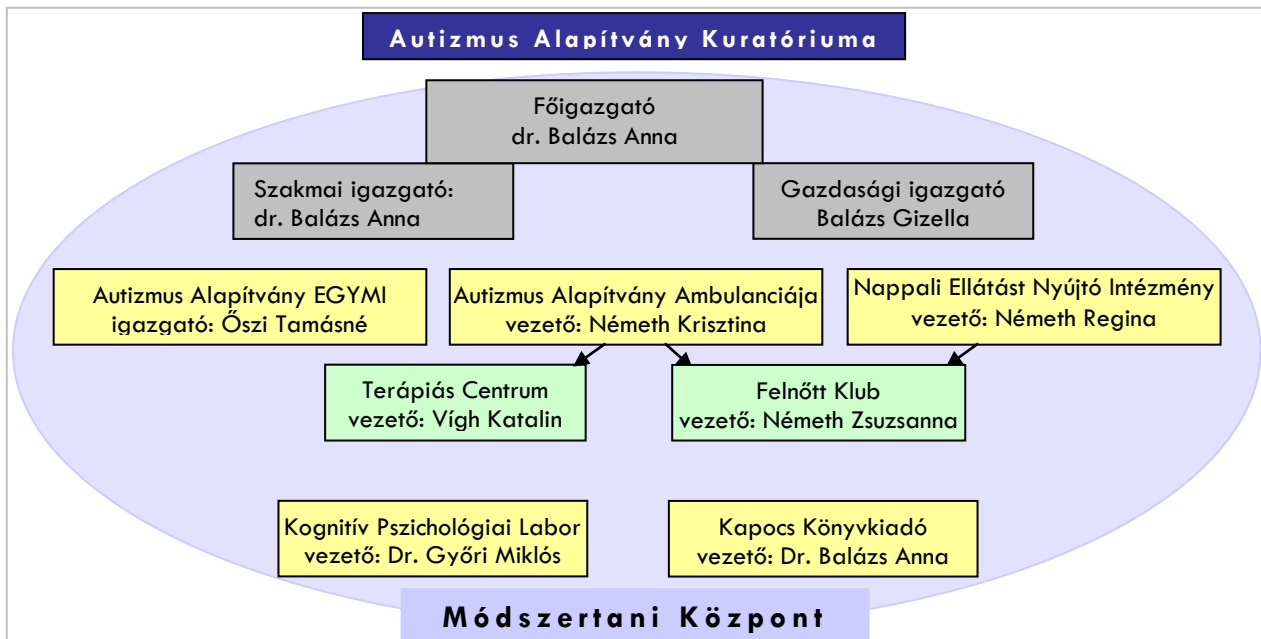
Szakmai beszámolónkban áttekintjük alapítványunk intézményeinek 2011. évi működését, összegezzük a közvetlen és közvetett ellátás területén végzett munkánkat. Röviden ismertetjük az Autizmus Alapítvány némileg módosult felépítését; a további fejezetekben intézményeink *direkt ellátás* területén végzett feladatait, eredményeit mutatjuk be (Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (EGYMI); Autizmus Ambulancia; Terápiás Centrum, a felnőttek számára Nappali Ellátást Nyújtó Intézmény és KLUB,). A zárófejezetben összegezzük a Módszertani Központ és Kapocs Könyvkiadó által a közvetett ellátás, a szakmai információk áramoltatása, az autizmus tudatosság növelése terén végzett tevékenységet.

1. Az Autizmus Alapítvány strukturális felépítéséről

2011-ben alapítványunk vezetésében változás történt: a főigazgató átvette a szakmai igazgató feladatait is, mellette gazdasági-szervezési igazgató segítette a hatékonyabb tevékenységet. Minden, a korábbi években működő intézményünk változatlan minőségben látta el feladatait.

Az Autizmus Alapítvány Módszertani Központjának intézményei (lásd az alábbi ábrát is):

- Az Autizmus Alapítvány Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye
- Az Autizmus Alapítvány Ambulanciája
- Kognitív Pszichológiai Labor
- Az Autizmus Alapítvány Terápiás Centruma
- Az Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Szociális Intézménye
- Felnőtt Klub
- Kapocs Könyvkiadó

2. Az Autizmus Alapítvány EGYMI 2011-ben végzett szakmai munkájáról

I. Az intézmény Alapító Okirat szerinti feladatai:

8 évfolyamos gyógypedagógiai általános iskola működtetése, pedagógiai szakszolgálat egyes feladatainak ellátása, valamint szakmai szolgáltatás az autizmus területén. Az intézmény gyakorlóhelyet biztosít az ELTE Bárczi Gusztáv Főiskolai Kar posztgraduális autizmus kurzusai számára és egyéb felsőoktatási intézményekből is rendszeresen fogad hallgatókat.

Ellátott gyermekek, tanulók és a tantestület összetétele:

Az intézményben a beszámolás időszakában **21** gyermek egyéni és kiscsoportos autizmus-specifikus fejlesztése valósult meg. A gyermekek mindennapi nevelésén-oktatásán felül az előző évekéhez hasonló minőségű és mennyiségű szakmai, módszertani feladatot láttunk el. 20 gyermek tanulói jogviszonyban volt az intézménnyel, 1 gyermek többségi iskolában magántanuló, az EGYMI-ben sérülés-specifikus fejlesztésben részesült.

Az alkalmazott módszertan közös alapjai: egyéni felmérés, tervezés és fejlesztés strukturált oktatás, kognitív-viselkedésterápia, vizuális stratégiák, alternatív-augmentatív kommunikáció.

Az intézményben dolgozó **szakemberek:** 6 főállású gyógypedagógus, illetve 1 egyéb pedagógiai diplomával rendelkező munkatárs, 2 fő részmunkaidős gyógypedagógus végzettségű kolléga, 2 főállású és 2 részigazgató gyógypedagógiai asszisztens. A munkatársak közül két gyógypedagógus rendelkezik posztgraduális autizmus szakirányú diplomával, ketten pedig megkezdték a képzést. Vezető munkatársaink oktatóként és gyakorlatvezetőként is dolgoznak ELTE Bárczi Gusztáv Főiskolai Kar posztgraduális autizmus kurzusában. Egy önkéntes gyógypedagógus heti két napon dolgozik intézményünkben.

2011-ben a következő osztályok működnek: 1 összevont alsó tagozatos osztály, 2 összevont felső tagozatos osztály. Az osztályokat további csoportokra bontottuk a gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelően. A tanulócsoporthoz létszáma: 2-5 fő.

A családokkal való együttműködés igen szoros, szükség esetén napi rendszerességgel konzultálunk, illetve a gyermeket otthoni környezetében megfigyeljük és tanácsokat adunk a felmerült problémák megoldásához.

A sérülés jellege és az előforduló súlyos viselkedésproblémák miatt az egyéni foglalkozások száma rendkívül magas: Az alsó tagozatos gyermekek szinte valamennyi tanórája egyéni foglalkozás keretében valósul meg. Az összevont alsó és felső tagozatos csoportokban az 1 gyermek: 1 pedagógus formában szervezett foglalkozások száma átlagosan napi 4 óra/fő, de a kiscsoportos formában szervezett foglalkozások esetében is maximálisan 3 gyermekkel foglalkozik egy pedagógus. Több gyermek olyan súlyosan viselkedésproblémákat mutat (önsértő viselkedések és személyre irányuló agresszió), hogy számukra a foglalkozások nagyrészt 1 gyermek: 1 tanár helyzetben szervezhetők.

Az év során kapacitásunktól függően integrációs klubot működtettünk, melyen tipikusan fejlődő gyermekek és iskolánk tanulói vesznek részt, illetve esetenként biztosítunk intézményen kívüli programokat (pl. mozi, múzeum). Fontos cél a közösségi eseményeken való részvétel sérülés-specifikus támogatása. 2011 júniusában 3 napos erdei iskolai programot valósítottunk meg.

Szakmai szupervíziót az Autizmus Alapítvány Ambulanciája biztosít.

2011-ben a Fővárosi Önkormányzat szakmai és törvényességi ellenőrzést végzett, mely mindent rendben talált. Az elvégzett partneri igény-és elégedettség mérés alapján elmondható, hogy jelentős változás (javulás/romlás) nem történt, partnereink az elmúlt évekhez hasonlóan magas színvonalúnak ítélik meg munkánkat. Valamennyi szolgáltatás ingyenes volt a családok számára.

II. Az alapfeladaton kívüli szakmai tevékenységek:

- 2011. kiemelt szakmai feladata volt az ELTE Bárczi Gusztáv Főiskolai Karon 2009-ben indult *posztgraduális szakirányú továbbképzés* pedagógiai tantárgyainak és gyakorlatainak kivitelezése, a 2011/2012-es tanévben elindult a képzés új évfolyama is.
- Folytatódott részvételünk a nemzetközi *HANDS projektben*. 2010 őszétől megkezdődött a szoftver második prototípusának tantermi tesztelése, a program 2011. késő őszén ért véget.
- Az intézmény szakemberei a felsoroltakon kívül további gyermekek esetében *gyógypedagógiai gondozást, egyéni fejlesztést és tanácsadást* látnak el az Ambulanciával kooperációban.
- Folyamatos feladat a *szakmai, módszertani tapasztalatok továbbadása* szakemberek és szülők számára.
- Intenzíven fejlesztjük az autizmussal élő gyermekek nevelése-oktatása során alkalmazható módszertani eszköztárat. Ebben az évben például 7 tanuló esetében új eszközként kommunikátorok használatát vezettük be.
- *Munkatársaink továbbképzése*: A fentiekén kívül nagyon fontosnak tartjuk az intézményen belüli módszertani továbbképzést, rendszeres esetmegbeszélést.

Hospitálások, gyakorlatok és konzultációk biztosítása:

Intézményünk továbbra is gyakorlati színterül szolgál a különféle keretek között szervezett szakember-és szülőképzések számára. Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar bázis-intézményként ajánlja hallgatói számára iskolánkat, így évről-évre egyre növekvő számú szakdolgozat, összefüggő gyakorlat és zárótanítás valósul meg nálunk.

2011-ben 98 szakember és szülő látogatta meg az EGYMI-t, a gyakorlatokon résztvevőkön felül (mintegy 55 fő). A látogatók közül 20-an szülők, 69-en szakemberek (pszichológusok, gyógypedagógusok, tanárok), 8-an középiskolai diákok, vagy egyetemi hallgatók voltak. A látogatások során a hospitálás mellett a következő szakmai szolgáltatásokat vették igénybe: szaktanácsadás keretében autizmus-specifikus pedagógiai módszerek megismertetése, terjesztése. Pedagógiai tájékoztatás: autizmussal kapcsolatos szakirodalomról, a tanügyi dokumentumokról, jogszabályi háttérrel, a minőségi ellátáshoz szükséges szakmai és szervezési keretéről. Pedagógiai szolgáltatás: Autizmus-specifikus tantervek, taneszköz-minták rendelkezésre bocsátása, segítség nyújtás a helyi tantervek autizmusra vonatkozó részeinek kimunkálásában. Szakszolgálat keretében tanácsadás szülők számára. Az országban működő speciális csoportokból szintén rendszeresen érkeztek kollégák hospitálás, szakmai konzultáció, vagy tematikus továbbképzés céljából.

III. Az intézmény által ellátott további szakmai, módszertani feladatok:

Tanfolyamok, képzések kidolgozása és lebonyolítása:

A tantestület tagjai aktívan részt vettek tanfolyami anyagok kidolgozásában és a kurzusok megtartásában az Autizmus Alapítvány többi egységével együttműködésben. A beszámolás időszakában az új, egynapos, szülők és szakembereknek szóló kurzusok kidolgozásában vettünk részt. Az Autizmus Alapítvány Országos Szakmai Napja két alkalommal valósult meg, melyekben az EGYMI munkatársai is aktívan részt vettek.

Egyéb együttműködések:

Az AOSZ felkérésére részt vettünk a Fővárosi Autizmus Stratégia Oktatási Munkacsoportjában.

Az Autizmus Alapítvány EGYMI további, közvetlen ellátáson, illetve alapfeladatain túli, szerteágazó – és az Autizmus Alapítvány más egységeivel szoros együttműködésben végzett – szakmai tevékenységéről az utolsó fejezet nyújt áttekintést.

3. Az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának 2011. évi szakmai munkájáról

Az Autizmus Alapítvány Ambulanciája az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral szerződéses viszonyban pszichiátriai, gyermek- és ifjúságpszichiátriai gondozói feladatokat, és alapítványi forrásból finanszírozott egészségügyi szakrendelői feladatokat ellátó intézmény. 2011-es adataink szerint gondozottjaink létszáma 2762 fő.

Az ambulancia munkatársai az alapfeladatokhoz szorosan kapcsolódva jelentős mennyiségű közoktatási, pedagógiai szakmai és szakszolgálati feladatot látnak el.

Ennek megfelelően az ambulancián végzett komplex kivizsgálásnak több szintje különíthető el, melyek azonban egymással szorosan összefüggenek, összefonódnak:

1) Egészségügyi/pszichiátriai ellátás

A *diagnosztikus kivizsgálás* célja az autizmus spektrum zavar igazolása vagy kizárása, melynek során pszichiátriai/pszichológiai módszerekkel és standard autizmus-specifikus diagnosztikus eszközök segítségével a gyermek vagy felnőtt fejlődésének és viselkedésének részletes feltérképezése történik. A kivizsgálás lényegi része a diagnózis közlése a családdal, felnőttkorban az érintettel is (szükség esetén külön időpontban), írásos szakvélemény készítése, valamint a család támogatása a diagnózis elfogadásában és feldolgozásában, a megfelelő nevelési stratégiák kialakításában.

A komplex, diagnosztikus kivizsgálások mellett egyre nagyobb az igény az ún. *gondozásba-vételi vizsgálatra*, melynek célja, hogy azok a gyermekek/felnőttek is hosszú távú gondozásban részesülhessenek ambulanciánkon, akik intézményünk szakmai standardjának megfelelő, máshol felállított autizmus-spektrum zavar diagnózissal érkeznek, és ez az érintett és a család számára sem kérdéses.

2) Közoktatáshoz kapcsolódó ellátás

A gyermek/felnőtt kognitív profiljának részletes feltérképezése, melynek része az értelmi képességek és/vagy adaptív szint felmérése standard intelligenciatesztekkel, illetve kérdőíves eljárással, valamint a tanulási képességek (taníthatóság, tanulási stílus, figyelem, együttműködés, stb.), részletes felmérése és a fejlesztési területek átfogó feltérképezése.

Mindezek nyomán a szakmai team minden esetben ajánlást tesz a gyermek intézményes elhelyezésével, a beiskolázás formájával, illetve az individualizált, autizmus-specifikus fejlesztéssel kapcsolatban.

3) Szociális gondozáshoz kapcsolódó ellátás

A családokat részletes információkkal látjuk el az igénybe vehető szociális juttatásokról és az ezt megalapozó törvényi háttérrel. Szükség szerint hivatalos igazolásokat és útmutatókat adunk ki, illetve az ügyintézésben is segítjük a családokat.

Felnőttkorban a diagnózisról szóló igazolás és javaslat mellett az autonómia szint meghatározására irányuló vizsgálattal (Vineland II) is igyekszünk hozzájárulni a NRSZH vizsgálataihoz.

A komplex kivizsgálásokat két-háromfős szakmai team-ek végzik (pszichiáter, pszichológus, gyógypedagógus), állandó főorvosi szupervízió mellett. Ezek átlagosan 3 alkalmat jelentenek, alkalmanként pedig körülbelül két órát vesz igénybe. A gondozásba-vételi vizsgálatok azonos szakemberigény és alkalmankénti időtartam mellett kevesebb, általában 1-2 vizsgálati alkalmat jelentenek.

A kivizsgálást és a gondozásba-vételi vizsgálatot követően a családok ambulanciánk gondozásába kerülnek, és igény szerint, különböző típusú, **további ellátásban** részesülhetnek:

- 1) *Kontrollvizsgálat*, melynek általános célja a gyermek fejlődésének követése, az aktuális kérdések megvitatása. Évenkénti kontrollvizsgálataink módot adnak a gondozott gyermekek szoros utánkövetésére, az iskolai beilleszkedés és teljesítmény monitorozására, az autizmusban érintett készségek rendszeres felmérésére. Kontrollvizsgálataink tapasztalatai alapján – szükség esetén – javaslatokat adunk az egyéni fejlesztési irányok módosítására a gyermek fejlődésének, életkori sajátosságainak és változó igényeinek megfelelően.
- 2) *Rendszeres pszichoedukációs tréningek* az autizmusban érintett készségek fejlesztésére, hatékony autizmus-specifikus eljárások segítségével, melyekben gyermekpszichiáteri és pszichológusi szupervízió mellett az Autizmus Alapítvány EGYMI magasan képzett szakemberei is részt vesznek.
- 3) *Konzultáció családoknak*, melyek során a szülőket vagy más családtagokat egyénre szabottan segítjük az autizmus természetének megértésében, abban, hogy az otthoni környezetet és saját viselkedésüket is képesek legyenek gyermekük speciális igényeinek megfelelően módosítani. A viselkedési problémák specifikus eszközökkel való hatékony kezelésére konkrét javaslatokat teszünk.

- 4) *Konzultáció szakembernek*, melynek keretében a gyermekkel rendszeresen foglalkozó szakembereknek (tanár, óvónő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, pszichológus, stb.) bemutatjuk az autizmus korszerű szemléletét és a hatékony autizmus-specifikus eljárásokat, valamint konkrét tanácsokkal segítjük őket abban, hogy azokat egyénre szabottan alkalmazzák az oktatási intézményben vagy egyéni fejlesztési helyzetekben. A konzultációkon többször részt vesznek óvodai, iskolai vezetők is, akik - bár közvetlenül nem látnak el autizmussal élő gyermeket - a tanácsadás során információt kapnak az autizmussal élő gyermekek megfelelő ellátásának lehetőségeiről, a nehézségek kezelésének módjáról; ez közvetve elősegíti, hogy az autizmussal élő gyermekek oktatásának általános színvonala is emelkedjen.
- 5) *Ambuláns egyéni terápiák* heti/kétheti rendszerességgel zajlanak. Tartalmi szempontból ezek - a kliens életkorához és szükségleteihez, valamint a terápiát végző szakember képzettségéhez igazodva – autizmus - specifikus fejlesztést, autizmus - specifikus életvezetési tanácsadást, illetve szupporthív pszichoterápiát, vagy szintén autizmus - specifikus kognitív viselkedésterápiát jelentenek.
- 6) *A Felőtt Klub*, amelyet ambulanciánk és az Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Intézménye működtet, lehetőséget biztosít autizmussal élő felnőttek pszichoedukációs tréningjére, követésére, valamint szüleik szervezett és tervezett támogatására.

Ambulanciánk rendszeres kapcsolatot tart fenn az országban működő Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságokkal, elsősorban az egyes gyermek esetében felmerülő konkrét beiskolázási kérdések megvitatása miatt. A konzultációk ugyanakkor lehetőséget adnak általános problémák megbeszélésére, kölcsönös információ cserére, az autizmussal élő gyermekek speciális közoktatási igényeinek megvitatására.

Személyi feltételek:

Az ambulancia teljes állásban dolgozó alapstábja 6 szakember és 2 adminisztrációs munkatárs, mely stábot egy, illetve két napban nálunk dolgozó részmunkaidős kollégák egészítik ki.

- 1 főállású gyermek- és ifjúsági pszichiáter
- 1 részállású gyermek-és ifjúsági pszichiáter
- 1 főállású klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológus
- 2 részállású klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológus
- 1 főállású pszichológus
- 2 részállású pszichológus
- 1 főállású gyógypedagógus
- 1 részállású gyógypedagógus
- 1 főállású speciális tanár
- 1 főállású speciális fejlesztő
- 2 főállású adminisztrátor
- 1 részállású technikai munkatárs

Adatok

2011-ben összesen 875 esemény történt, a következő tartalmi bontásban:

Első, diagnosztikus vizsgálat	84
Diagnosztikus vizsgálat folytatása, pszichológiai felmérés	109
Diagnózis megbeszélés tanácsadással	83
Tanácsadás szülőnek/szakembernek	137
Kontrollvizsgálat, pszichológiai felmérés, egyéni terápia ülés	462

Ambulanciánk egyben *bemutató oktatási intézmény*ként is működik, ahol különböző felsőoktatási-, továbbképzési- és ellátó intézményekből fogadunk látogatókat rendszeres gyakorlati vagy alkalmi hospitálási lehetőséget biztosítva. Ezen tevékenységi területünk jelentős többletterhet ró a klinikai munkában dolgozó kollégákra.

Az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának közvetlen ellátáson, illetve az ehhez kapcsolódó alapfeladatokon túli, sokrétű – és az Autizmus Alapítvány más egységeivel szoros együttműködésben végzett – szakmai tevékenységéről a zárófejezet nyújt áttekintést.

5. A Terápiás Centrum (TERC) 2011. évi szakmai munkájáról

Személyi feltételek

Az Autizmus Alapítvány Terápiás Centruma részben önköltséges alapon működő ellátó intézmény, mely az Autizmus Alapítvány Ambulanciájával szorosan együttműködve dolgozik. 2011-ben a Terápiás Centrumban két állandó munkatárs dolgozott, a munkába három, az Autizmus Alapítvány különböző részlegein dolgozó kolléga (három fő Ambulancia, egy fő EGYMI) kapcsolódott be, személyenként heti egy-egy terápiás órát adva. A terápiákkal kapcsolatos szupervíziót az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának munkatársai látták el.

Működési idő

A Centrum heti öt munkanapon nyújtotta szolgáltatásait, nyitva tartása igazodott az iskolai tanítási rendhez.

A TERC tevékenységei

2011-ben Terápiás Centrumunkban összesen 828 foglalkozást tartottunk.

(1) *Egyéni fejlesztés*, melynek célja a gyermekek/felnőttek speciális szükségleteihez alkalmazkodó beavatkozás mellett a szülők/hozzátartozók/szakemberek támogatása, oktatása ahhoz, hogy a hatékony módszereket otthoni, illetve óvodai és iskolai körülmények között is alkalmazni tudják.

Az alkalmanként 45 perces egyéni fejlesztő foglalkozásokon az első félévben 35 gyermek vett részt, a második félévben 33 gyermek, közülük többen heti két alkalommal is igénybe vették a fejlesztést.

2011-ben 2 felnőttet pszichológus, pszichiáter, illetve speciális fejlesztő látott el.

A fejlesztő szobában a gyermekek számára (a felnőttekkel más, életkoruknak és egyéni szükségleteiknek megfelelő környezetben folyt a munka) olyan strukturált környezetet alakítottunk ki, amely elrendezésével, vizuális támogatással egyértelműen bejósolható színteret jelentett. A foglalkozások során a gyermekeket többek között megtanítottuk:

- a napirend használatára,
- az önálló munkavégzés módjára,
- a zökkenőmentes tevékenységváltásra,
- egyéni szükségleteknek megfelelő kommunikációs technikára,
- egyéni szükségleteknek megfelelő szociális készségekre,
- a sorra kerülés kivárására,
- alkukötésre,
- a segítségkérés és adás módjaira.

A szülők elfogadták az általunk alkalmazott módszereket. Egyes családok lehetőség szerint a gyermek szükségleteihez módosították az otthoni környezetet.

A jó képességekkel rendelkező felnőttek életvezetési problémáik megoldásában kaptak heti rendszerességgel segítséget a szakemberektől.

(2) Kiscsoportos fejlesztések

A 2011. évben öt kiscsoportos fejlesztésre került sor.

Csoportok:

- 2 óvodás gyermek
- 1 óvodás és 1 első osztályos gyermek
- 3 harmadik osztályos gyermekek
- 1 harmadikos és negyedikes gyermek
- 2 ötödikes gyermek

Mindannyian hasonló problémákkal küszködtek többségi óvodájukban, illetve iskolájukban. A foglalkozásokon elsősorban az integrációt elősegítő társas készségek fejlesztésére, illetve a problémás viselkedések megelőzésére fókuszáltunk.

(3) Tanácsadás

2011-ben 5 gyermek többségi iskolai vagy óvodai pedagógusa kereste meg a Terápiás Centrumot abból a célból, hogy ismerkedjen a nálunk alkalmazott módszerekkel, és tanácsokat kérjen az adott gyermek intézményen belüli támogatásával kapcsolatban.

(4) Egyéb

A Centrum dolgozói oktatnak az Alapítvány által szervezett tanfolyamokon, képzéseken (alapozó, haladó, inkluzív, egynapos tréningek, szakirányú képzés), részt vesznek pályázati munkákban (pl. HANDS).

5. Az Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Intézményének 2011-ben végzett szakmai munkájáról

Az intézmény alapfeladatai

Az Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó intézménye terápiás jellegű intézmény. Feladata az autizmussal élő, támogatásra szoruló fiatalok modell-értékű nappali ellátása.

A csoportban folyó munka célja, hogy az ide járó fiatalok a lehető legmagasabb önállósági szintjükre jussanak el a mindennapi élet szinterein, és lehetőségeikhez mérten felkészüljenek a csoportból való továbblépésre – képességeik szerint munkába álljanak, lakóotthoni elhelyezést vegyenek igénybe, illetve családjuk támogatásától minél kevésbé függjenek.

Személyi feltételek

A 2011-es évben személyi feltételeink az év első felében a következőképp alakultak: 5 fő, beosztásukat tekintve 1 fő intézményvezető, 2 fő terápiás munkatárs (egyikük félállásban a munka-rehabilitációs foglalkoztatásban tölt be segítői munkakört), 1 fő gondozó, 1 fő asszisztens. 2011 szeptemberétől a team 3 főre módosult: 1 fő intézményvezető, 1 fő terápiás munkatárs, és 1 fő asszisztens.

2011 januárjától 7 fiatal látott el az intézmény, majd létszámunk fokozatosan bővült - februártól 8, májustól 9, szeptembertől 10 főre módosult a gondozottak száma. 2011 novemberétől az egyik ellátottunk kilépett a csoportból, és eredményesen elhelyezkedett a nyílt-munkaerő piacon, így az évet 9 fő ellátásával zártuk.

A munka-rehabilitációs foglalkoztatásban az első félévben 6 fő vett részt. Szeptembertől illetve decembertől újabb tagok foglalkoztatását engedélyezték- az ellátottak személyi változásai következtében 7 fő szociális foglalkoztatásával zártuk az évet.

A munka-rehabilitációs foglalkoztatás keretében végzett tevékenységek:

- papírmerítés
- nemezelés
- házimunkák
- egyszerű irodai munkák (pl. fénymásolás, számítógépes adatbevitel)
- ajándéktárgy-készítés (pl. gyöngyből-nemezéből készült ékszerek, merített papírból készült naptárak, jegyzetfüzetek, stb.)
- ház körüli munkák (pl. udvartakarítás, hólapátolás).

A fiatalok egyéni időbeosztásban, napi 4-5 órában dolgoznak, egyéni képességeiknek és munkabírásuknak megfelelően. Napirendjüket úgy állítjuk össze, hogy egyéni igényeikhez, és lehetőség szerint a felnőttkor elvárásaihoz is igazodjanak, napjaik tevékenyen, hasznosan teljenek. A munka mellett fontos, hogy sor kerüljön a szociális-és kommunikációs készségeket fejlesztő csoportos foglalkozásokra is, valamint a szabadidő hasznos eltöltését is gyakorolják fiataljaink.

Pályázati projektek megvalósulása 2011-ben

A 2010-es évről kettő, a csoportot érintő pályázat is átnyúlt a 2011-es évre.

Az egyik a Vodafone Alapítvány által támogatott program, a másik az OFA pályázatának keretében valósult meg.

A Nappali Ellátást Nyújtó Intézmény munkatársai továbbra is részt vesznek az Alapítvány többi egységével együttműködve a szakemberek képzésében, pályázati munkákban, illetve egyéb feladatokban, melyet módszertani központunk lát el (lásd: zárófejezet).

5/B. Felnőtt KLUB

A *Felnőtt Klubot* Ambulanciánk és az Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Intézménye működteti, autizmussal élő felnőttek pszichoedukációs tréningjét, követését, valamint szülei szervezett és tervezett támogatását biztosítva. 2011 októberéig klubunk heti rendszerességgel zajlott, azóta részben önköltségi alapon tudott az ellátás fennmaradni, havi két alkalommal. 2011. októberig, a korábbiakhoz hasonlóan a tagok létszáma 14-18 fő között mozgott; 6 szakember, gyermekpszichiáteri szupervízió mellett vett részt a munkában. Jelenlegi feltételek mellett 9-13 főre csökkent a részvételi arány, 4 szakember, gyermekpszichiáteri szupervízió mellett látja el a feladatot.

6. A Módszertani Központ 2011-ben végzett, közvetett ellátást érintő szakmai munkájáról

Az Autizmus Alapítvány Módszertani Központját változatlanul a különféle intézményegységek összes szakértője alkotja. 2011-ben, a korábbiakhoz hasonlóan a közvetlen ellátásban végzett gyakorlati munka mellett látták el szakembereink az autizmussal élő emberek életminőségét indirekten befolyásoló feladataikat.

1. Szakemberek képzése, továbbképzése:

Intézményünk egyik legfontosabb feladata továbbra is szakértői tudásunk sokoldalú megosztása más hazai szakmai résztvevőkkel, főként szakember-képzés, szakember-továbbképzés, tematikus szakmai napok keretében.

Pedagógusoknak szóló akkreditált **tanfolyamainkon összesen 242 fő szerzett tanúsítványt**. Ezen képzések megtartása mellett **tovább bővítettük** a képzési repertoárt **egynapos tematikus képzéseinkkel**:

- Nemkívánatos viselkedések befolyásolásának lehetőségei, technikái (15 résztvevővel került megrendezésre)
- Étkezési zavarok befolyásolásának lehetőségei, technikái (15 résztvevővel került megrendezésre)
- Gyakorlati tréning autizmus-specifikus kiscsoportos szociális-kommunikációs foglalkozásról (30 résztvevővel került megrendezésre)

2011-es akkreditált képzéseink összefoglaló táblázata:

időpont	tanfolyam	résztevő
április 11-15.	Autizmussal élő gyermekek, tanulók inkluzív nevelésének-oktatásának alapjai	38 fő
május 9-13.	Autizmussal élő gyermekek célzott pedagógiai ellátásának elméleti és gyakorlati alapjai	41 fő
május 16-18.	Autizmussal élő gyermekek célzott pedagógiai ellátásának elméleti és gyakorlati alapjai	39 fő
május 23-27.	Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése	46 fő
október 10-14.	Autizmussal élő gyermekek célzott pedagógiai ellátásának elméleti és gyakorlati alapjai	31 fő
október 24-28.	Autizmussal élő gyermekek, tanulók inkluzív nevelésének-oktatásának alapjai	24 fő
november 14-18.	Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése	23 fő
2011. összesen:		242 fő

Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán végzős **autizmus szakirányú továbbképzési szak** 35 hallgatója mellett 2011 őszén újabb 25 hallgató kezdte meg tanulmányait a három féléves képzésen. A képzés összes oktatója intézményünk munkatársa, és a gyakorlati képzés helyszínét is Alapítványunk intézményegységei biztosítják.

Mindemellett számos **egyedi előadást** tartottunk:

Továbbképzések, előadások külső helyszínen:

- ÉFOÉSZ Tatabánya január 25.
- Debrecen Országos Gyógypedagógus Konferencia február 2.
- Gyula Autizmus Konferencia március 18.
- BHRG Szabadegyetem március 16.
- Gyula március 18.
- Székesfehérvár március 31.
- Előadássorozat a pilisi Óvoda, Általános Iskola és Gyermekeotthon tantestületei számára 2011 októberétől
- Előadás a Szent Miklós téri Általános Iskola, Diákothton és Gyermekeotthon tantestülete számára november 7.
- Előadás a B.K.M.Ö. EGYMI „ A jövő útjai...Társadalmi felelősségvállalás a sajátos nevelési igényű gyermekekért” konferencián november 23.

2. Gyakorlati hely / hospitálási lehetőség biztosítása

Fő feladataink közé tartozik, hogy az általunk nyújtott elméleti képzéseken túl modellintézményként hospitálási és gyakorlati lehetőséget biztosítsunk a képzéseken résztvevő hallgatóknak, érdeklődő szakembereknek.

Változatlanul sok külföldi kolléga és szülő tesz látogatást intézményeinkben, 2011-ben pl.

Kanadából, Dániából, Romániából és Szlovákiából érkeztek.

Össességében – minden intézményünket figyelembe véve – 2011-ben látogatóink száma megközelítette a négyszázat.

3.Szakemberek szupervíziója, konzultációk biztosítása

Az ország eltérő pontjain, különféle intézmények keretein belül működő, autizmussal élő embereket specializáltan ellátó csoportok, szakemberek számára nyújtott tanácsadás, szakmai szupervízió idén is szakembereink fontos feladata volt. Ebben az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, az Ambulancia, valamint a Nappali Ellátást Nyújtó Intézmény munkatársai egyaránt részt vettek, gyakran helyszíni konzultációs formában. Idén sem maradt el az integráló intézmények szakmai támogatása.

Speciális csoportok, intézmények számára nyújtott helyszíni szupervízió:

- Radó Tibor EGYMI, Győr
- Reménysugár Habilitációs Intézet, Budapest
- ELTE Gyakorló Óvoda, Budapest
- Humánus Általános Iskola Budapest
- EGYMI Álmos vezér u.
- Újpesti EGYMI
- Békéscsaba Aut-Pont Alapítvány

Integráló intézmények támogatása:

- Német Nemzetiségi Iskola Újhartyán
- Gyermek Ház Budapest
- Homoktövis Általános Iskola Budapest
- Süni Óvoda Halásztelek
- Humánus Alapítványi Általános Iskola Budapest
- Általános Iskola Tura
- Szivárvány Tanoda Budapest
- Törökvész úti Általános Iskola Budapest

4. Pályázati projektek

2011-ben néhány korábban megkezdett projektünk folytatódott, illetve lezárult, emellett sajnos, újabb pályázati projektet nem nyertünk.

Befejeződött a kétéves futamidejű **TÁMOP 3.1.6. „Egyensúlyban a világgal” c. keretprogramja**, melyben konzorciumi tagként vettünk részt (2009-2011). A programban megtörtént egy új tanfolyami modul kidolgozása, akkreditálása és megtartása az ASD korai felismeréséről (30 órás, tréning-jellegű tanfolyam): „Autizmussal élő gyermekek, tanulók inkluzív nevelésének, oktatásának alapjai” címmel. Folytattuk Jó gyakorlataink feltöltését a „Szolgáltatói Kosár” felületre.

2011 végéig folytatódott alkalmazott kutatásaink közül az **EU FP 7 keretprogramjában zajló ‘HANDS’ projektünk**, melyben 2011-ben a kutatási eredmények összegzése és publikálása történt, illetve a konzorciumi partnerek döntése alapján új együttműködés formálódik HANDS OPEN néven.

A Salva Vita Alapítvánnyal konzorciumban befejeztük az **FSZK 4862 kódjelű, „Autista személyek részére alternatív munkaerő-piaci modellprogram kidolgozása”** című pályázatának megvalósítását.

Lezárult a Vodafone Alapítvány által támogatott **„Digitális technológia alkalmazása autizmussal élő fiatalok és felnőttek önállósági és szociális készségeinek fejlesztésében”** című program, melynek keretében a modern, digitális technológiát újszerű módon alkalmaztuk a fiatalok önállósági-, és szociális készségeik fejlesztésében, konkrét célunk a video-modellálás, mint fejlesztő eljárás adaptálása volt PMP készülékekre.

Az **OFA** pályázatának keretében megvalósult meg szakember-képzéseink támogatása mellett a felnőtt csoportban gondozott fiatalok gyógytornász általi felmérése, egyéni és csoportos fejlesztése, ez egy teljes (tan)évet ölelt át. Ez utóbbi kiemelkedően fontos cél volt, mivel az általunk ellátott populációra nagyon jellemző a mozgás-szegény életmód, hanyag tartás, életkoruknak nem megfelelő erőnlét és aktivitás. A programot maguk a fiatalok is nagy örömmel fogadták, jól kooperáltak a gyógytornász szakemberrel, motiváltak voltak a foglalkozásokon való aktív részvételre, nagy sikerrel zártuk a projektet.

A **Foglalkoztatási és Szociális Hivatal pályázatán** a munka-rehabilitációs foglalkoztatásunk keretében használt eszközparkunk korszerűsítésére, bővítésére nyertünk támogatást.

5. Szakértői feladatok

Szakmai szervezetek, illetve a közvetlen ellátásban működő intézmények gyakran kérnek szakembereinktől szakmai állásfoglalást, szakértői együttműködést (pl. autizmussal élő tanuló középiskolai, központi írásbeli felvételijének megtervezése, a javasolt feltételek szakvéleménybe foglalása, autizmus szakértői kritériumrendszer kidolgozása, stb.).

Szakembereink idén is közreműködői voltak a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány Autizmus Stratégiai Munkacsoportjában folyó munkának.

6. Kooperációk

2011-ben is intenzív kooperációban dolgoztunk a hazai, főként az autizmussal élő emberek ellátásában érintett társintézményekkel és szakemberekkel (EGYMI-k, nevelési tanácsadók, gyermekpszichiátriák, szociális gondozók, gyermekgyógyászok, védőnők, stb.).

7. Könyvkiadás

2011-ben a Kapocs Kiadó folytatta a szakirányú továbbképzési szakhoz kapcsolódó kötetek kiadását a képzési keretszámhoz igazodó példányszámban. Ezen felül két saját fejlesztésű szakmai módszertani kiadvánnyal gazdagodott kiadónk listája:

- Autizmus Füzetek sorozat - **Segítség és segítők az autizmussal élő emberek hétköznapjaiban**
- **BABZSÁK fejlesztő program - Útmutató és feladatgyűjtemény autizmus-specifikus kiscsoportos szociális-kommunikációs fejlesztő foglalkozáshoz**

8. Szakembereink belső és külső továbbképzése

A megfelelő szakmai színvonal biztosításához feltétlenül szükséges lenne, hogy munkatársaink folyamatosan bővítsék, aktualizálják tudásukat, de ebben az évben humán erőforrás-problémáink és anyagi nehézségeink korlátozták nemzetközi konferenciákon, képzéseken való részvételünket.

9. Szakmai napok, konferenciák

2011-ben két alkalommal (március 25 és november 11) szerveztünk **országos Szakmai Napot** az ország különböző intézményeiben autizmussal élő gyermekekkel és felnőttekkel speciális csoportokban, illetve integrációban dolgozó szakembereknek, amelyeken gyakorlati módszertani előadások hangzottak el, valamint az infokommunikációs technika szakterületünket érintő újdonságairól esett szó. A tavaszi rendezvényen a szakembereket és szülőket egyik leginkább foglalkoztató téma képviselőit, a budapesti ABA Központ munkatársait láttuk vendégül előadóként.

10. Kutatás, fejlesztés

(A) Az Autizmus Alapítvány széles nemzetközi kooperáció keretében 2008 júniusától részt vettünk egy 3 éves kutatási-fejlesztési projektben, melyet jelentős részben az Európai Bizottság finanszírozott. A **HANDS** elnevezésű projekt célja, hogy autizmussal élő serdülők és felnőttek számára olyan szoftvert fejlesszen ki, amely mobil elektronikus eszközzel alkalmazva a problémás helyzetekben azonnali és közvetlen segítséget nyújthat – elsősorban a társas készségek és az önállóság területén. Azaz, az érintett személy tanárával/terapeutájával megtanulja egy hordozható „tenyér-számítógép” („okostelefon”) használatát, amelyen folyamatosan alakítható, egyénre szabott segítő/terápiás programok futnak.

(B) Az OTKA (K-61615) támogatásával longitudinális vizsgálatunkban az autizmus neurokognitív háttérét (naiv tudatelmélet, végrehajtó működések, munkamemória), annak stabilitását/törékenységét vizsgáltuk, 2011-ben az illesztett kontrollcsoportok vizsgálata zajlott. A kutatási projektet alapítványunkon belül a Kognitív Pszichológiai Labor irányítja. (Eddigi eredményeinket hazai és nemzetközi konferenciákon publikáltuk)

(C) Folyamatosan bővítjük módszertani eszköztárunkat, 2011 folyamán különböző kommunikátorok tesztelését kezdtük meg intézményeinkben, a hatékonyabb beavatkozást, tanítást célozva.

Budapest, 2012. május 14.

dr. Balázs Anna
főigazgató